

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indledning

1.1. Baggrunden for lovforslaget

Internationalt har folkedrabsstudier i de seneste år udkrystalliseret sig som en ny tværfaglig forskningsgren. Grundlaget for denne forskning har været et ønske om i højere grad at forstå de processer, der kan lede frem til og udløse folkedrab og at se forekomsten af folkedrab i sammenhæng snarere end som enkeltstående historiske tilfælde. En væsentlig del af motivationen bag de systematiserede studier er desuden, at en bedre forståelse af typiske forløb og mulige årsags-sammenhæng vil kunne anvendes i forbindelse med bestræbelserne på at forhindre nye folkedrab.

Der er i flere lande – f.eks. Sverige, Tyskland, Israel og USA – gennem årene etableret en lang række forskningsinstitutioner, institutter og særlige videns- og ressourcecentre, der beskæftiger sig med disse emner. Disse organisationer arbejder i et vist omfang sammen i internationale netværk, ligesom en international organisation af forskere: »Association of Genocide Scholars« er blevet etableret.

I forbindelse med vedtagelsen af finansloven for 1999 blev det besluttet at oprette et Dansk Center for Holocaust- og Folkedrabsstudier. Centeret blev oprettet ved aktstykke 193 af 10. maj 1999, der blev tiltrådt af et flertal i Folketingets Finansudvalg den 19. maj s.å. Det blev i aktstykket samtidigt tilkendegivet, at regeringen i løbet af Folketingsåret 1999-2000 ville fremsætte forslag til lov om oprettelse af et Dansk Center for Holocaust- og Folkedrabsstudier.

1.2. Lovforslagets formål og indhold

Den nye institution foreslås benævnt »Dansk Center for Holocaust- og Folkedrabsstudier« (DCHF). Termen »folkedrab«, som den bl.a. anvendes i FN's »Konvention om forebyggelse af og straf for folkedrab« fra 1948, betegner den bevidste udryddelse af en hel gruppe eller dele af en gruppe af mennesker på baggrund af disses race, religion, etniske eller nationale tilhørsforhold. Termen »Holocaust« henviser

specifikt til massedrabet på jøderne og andre befolkningsgrupper i Europa under 2. Verdenskrig.

Centeret vil som sit område have studiet af historiske forløb og aktuelle begivenheder bl.a. med henblik på udvikling af redskaber, der kan forhindre fremtidige folkedrab. Centeret vil desuden skulle stille sin kapacitet til rådighed for regeringen og Folketinget og for offentligheden bl.a. i forbindelse med folkeoplysningsaktiviteter.

Centeret skal i sit virke samarbejde med de tilsvarende udenlandske centre og med beslægtede danske institutioner som f.eks. Det Danske Center for Menneskerettigheder (DCMR), Rehabiliterings- og Forskningscenter for Torturofre (RCT), Center for Freds- og Konfliktforskning (CFK) og Dansk Udenrigspolitisk Institut (DUPI), samt med relevante universitetsinstitutter.

I forlængelse af ønsket om at centeret skal opbygge en dansk kompetence på området, vil en del af centerets akademiske medarbejdere bestå af ph.d.-studerende.

Den overordnede ledelse af centeret vil blive varetaget af en bestyrelse. Centerets bestyrelse vil få til opgave at sikre centerets videnskabelige standard, fastlægge handlingsprogrammer for centerets arbejde, samt godkende centerets budget og regnskab.

De nærmere retningslinier for centerets virksomhed fastsættes i en statut, der godkendes af udenrigsministeren efter forslag fra bestyrelsen.

Senest fem år efter lovens ikrafttræden gennemføres der en evaluering af centerets virksomhed med henblik på en eventuel revision af loven.

2. Lovforslagets økonomiske og administrative konsekvenser m.v.

Centeret vil modtage offentligt tilskud over finansloven. Det årlige tilskud til dækning af centerets udgifter finansieres af § 06.11.17. under Miljø-, Freds- og Stabilitetsrammen.

Loven forventes ikke i øvrigt at have nogen økonomiske eller administrative konsekvenser for staten, kommuner eller amtskommuner, ligesom forslaget